

Att köra bil med Vygotskij

Jag tog körkort ganska sent i livet. Närmare bestämt för fem år sedan. Det var en spännande upplevelse att som vuxen pedagog sättas i skolbänken på bilskolan tillsammans med ungdomar i 18-årsåldern. Trots ålder och erfarenheter var jag i just den situationen inte ett dugg mer kompetent avseende framförande av bil än de andra eleverna i klassen. Som tur är råkade jag träffa en gammal lärarkollega som började i samma bilskola veckan före mig. Vi ”gamlingar” kunde ge varandra lite bättre självförtroende.

Särskilt spännande var upplevelsen vid övningskörning. Vilken fantastisk pedagogisk situation! Här kommer jag till bilskolan för att jag inte kan köra bil. Ändå får jag sätta mig framför ratten i en bil och köra. Trots att jag inte kan. Hur är det möjligt att göra något man inte kan?

Hemligheten ligger i att jag inte kör bilen på egen hand. Jag gör det tillsammans med någon som kan köra bil. I det här fallet bilskolläraren. Jag ”lånar kompetens” från honom. Tillsammans med bilskolläraren kan jag ge mig ut i trafiken - trots att jag inte kan köra bil.

Vid några tillfällen blev bilskolläraren irriterad på fel jag gjorde. Så där som vem som helst kan bli ibland. Det ledde genast till läsnings hos mig. Inklusiv motorstopp! För det mesta var dock läraren på gott humör. Då funkade min bilkörning mycket bättre. Till slut så bra att jag kunde köra upp och ta mitt körkort. Därmed fick jag tillstånd att fortsätta att lära mig på egen hand.

Hela denna upplevelse är för mig en illustration till hur lärande i allmänhet går till. På egen hand är det svårt att överträffa sin egen förmåga. Det är svårt att lyfta sig själv i håret! I synnerhet när man befinner sig i början av ett nytt och okänt ämnesområde. Det går mycket bättre att lära sig tillsammans med någon annan som redan kan.

Relationen mellan eleven och läraren är intressant. Läraren måste kunna sitt ämne. Annars blir det meningslöst. Om läraren inte kan sina ämnen har eleven inget att låna. Det går mycket lättare att lära om relationen mellan lärare och elev är positiv och läraren har tålmod med elevens eventuella felsteg. Om elev och lärare tycker om att vara med varandra kan undervisningen bli mer effektiv (under förutsättning att man ägnar sig åt det man ska, vill säga).

Den som kan något har högre status än den som inte kan. Som lärare kan man enkelt öka eller minska en elevs självförtroende. Tyvärr är det allt för lätt att göra bedömningar som sänker. Det betyder inte att läraren ska undvika bedömningar. Tvärtom. De behövs under hela läroprocessen. En lärare måste ge feedback och feed-forward. Vi måste lära oss att ge tillbaka ärliga bedömningar på ett sätt som ger eleven tilltro till sin förmåga att gå framåt.

Tillsammans med läraren kan eleven överträffa sin egen förmåga. Vygotskij kallade det för ”den proximala utvecklingszonen”. Eleven ”lånar kompetens” från läraren, imiterar och kopierar. Ju mer övning, desto större färdigheter. Ju större färdigheter, desto mer självständighet.

Det går också mycket lättare att lära om vi har rätt arbetsredskap eller verktyg - i detta fall en bil (artefakt skulle Vygotskij ha sagt). Att skapa verktyg och hjälpmedel är något typiskt för mänskligheten. Benjamin Franklin ansåg att det var det mest typiska för människan, som han definierade som ett ”verktygsskapande djur”. Det behövs också en lämplig pedagogisk miljö - i detta fall trafiken.

Och först som sist behöver man det viktigaste av allt: en uppmuntrande och kunnig pedagog som säger att ”Nu kör vi!”

Så för att citera min bilskollärare säger jag: Nu kör vi!

Hälsningar
Mats Öhlin
Förvaltningschef

Följ Mats Öhlins blogg på
www.matsohlin.com

Ny skollag – viktiga förändringar

Den nya skollagen beslutades av riksdagen den 22 juni 2010. Den trädde i kraft 1 augusti 2010 och ska tillämpas på utbildningar från och med den 1 juli 2011. Lagen ska tillämpas på vuxenutbildningen från och med den 1 juli 2012.

Några viktiga förändringar:

- Förskolan blir en egen skolform.
- Samma regler ska gälla för fristående och offentliga skolor. Det innebär bland annat att friskolorna, med vissa begränsade undantag, ska följa kurs- och läroplaner och sätta betyg.
- Alla elever har rätt att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina egna förutsättningar. Det gäller även elever som lätt uppnår kunskapsmålen.
- I dag finns ett individuellt program för elever som inte är behöriga till något nationellt gymnasieprogram. Detta program ersätts med fem introduktionsprogram.
- Eleverna ska ha tillgång till skolhälsovård, skolsköterska, psykolog och kurator inom elevhälsan och också studie- och yrkesvägledning. Alla elever ha tillgång till skolbibliotek. Detta gäller även för fristående skolor.

- Fler beslut än i dag ska kunna överklagas. Det ökar rättssäkerheten för elever och vårdnadshavare. Bland annat ska beslut om åtgärdsprogram och beslut om rätt till skolskjuts kunna överklagas.
- Lärares och rektorers allmänna befogenheter förtydligas. Fler disciplinära åtgärder ska kunna användas mot elever som stör andra elevers trygghet och studiero. Skriftlig varning och tillfällig avstängning även i grundskolan är några nya åtgärder.
- Utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- I enstaka fall är det tillåtet att ta ut frivilliga avgifter för skolresor och liknande.
- Skolinspektionen får möjlighet till skarpare sanktioner mot de skolor som missköter sig.

Den nya skollagen i sin helhet når ni via denna länk: <http://www.notisum.se/Pub/Doc.aspx?url=/rnp/sls/lag/20100800.htm>

Skolverkets samlingssida för aktuella reformer når ni via denna länk: <http://www.skolverket.se/sb/d/3362>

Personalinformation

Jonatan Block, grundskolechef F-5, ska börja arbeta som skolchef i Falu kommun. Han börjar sin nya tjänst där den 22 november 2010. Processen att rekrytera ny grundskolechef F-5 kommer att påbörjas inom kort.

Eva Andersson, central förskolechef, går i pension med sista arbetsdag den 17 september 2010. Hennes efterträdare blir Johanna Hult, som redan har tillträtt tjänsten.

Bo Sundblad har den 16 augusti 2010 börjat arbeta som sakkunnig på utbildningsförvaltningen.

Britta Wikström arbetar sedan den 2 augusti på kansliavdelningen som administrativ handläggare.

Redigera på haninge.se

Som bekant är det den centrala informationsavdelningen som sedan årsskiftet har ensamrätt på att redigera webbsidan haninge.se. Förändringar som man vill få införda ska mejlas till deras samlingsbrevlåda; info@haninge.se. Det finns dock ett undantag som gäller inlägg under rubriken "evenemang". Se <http://www.haninge.se/sv/Kulturkulturhuset/Evenemang/> för närmare instruktioner.

Blankett nyanlända elever

Alla ifyllda inskrivningsblanketter för nyanlända elever ska fr o m nu sändas till kansliavdelningen i stället för som tidigare till Ines Hernandez.

